

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Poenitentionarius

Johannes <de Garlandia>

[Köln], [12. März 1492]

Circa textū dubitatur: Primo quid sit peccatū [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-293377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-293377)

In ista pericula auctor ostendit que sunt necessaria omni penitenti respectu
proximi. et ponit duas doctrinas dicens. q tu peccatoris (q facis pñiam
vel facere vis pñiam) debes remittere alijs q tibi malefecerunt. Secdo vi
at q debes satisfacere illis qb tu malefecisti.

Circa tertiu
dubitatur

- Primo quid sit peccatū
- Secdo qd sit dñia inter peccatū et delictū
- Tercio a quo et ubi incepit peccatū
- Quarto qualiter hō cecidit in peccatū
- Quinto vtrū dñati in inferno pñt peccare
- Secro quare debemus remittere malefactorib⁹ no
stris peccatum.

Ad pñm rñdetur. q peccatū sñ Augustinū sic describitur Peccatū ē vo
lūtas retinendi vel psequēdi qd iusticia verat. Vel peccatū est sp̄ero natus
rali bono et imutabili. reb⁹ mutabilib⁹ adherere. Vel sñ eundem Peccatū
est omne dicitū vel factū vel p̄cipitū p̄tra legem dei. Item sñ ambrosium
Peccatū est p̄varicatio legis diuine et inobediencia peccatorū. Et istis dif
finitōib⁹ p̄mo sequitur q peccatū p̄ncipaliter est in volūtare mala vel ex ea
pcedit et est volūtarium. Unde dicit Seneca q omne peccatū est actio volū
taria. Secdo sequitur q peccatū est p̄tra iusticiam. ex eo q pñia pcedit ex de
ctamine iusticie. Tercio sequitur q iuste peccator p peccatis meret penas.
q nullus est p̄re iuste puniendus nisi p actione mala. nec etiā p̄miā d⁹
est nisi p actiōe bona. Quarto sequitur q omne peccatū sit p̄tra legem et p̄cep
ta dei. Quinto sequitur q in omni peccato et p̄cipue mortali est dimissio dei
et adhesio rei mutabilis. Ad s̄cōm rñdetur q peccatū duob⁹ modis p̄mie
ritur. scz faciendo malū. et dimitrendo bonū. et p̄mū p̄prie dicitur. sc̄dm
vero delictum quasi derelictum. Alia dñia est. qz delictū est ignorans cō
missum. sed peccatū est scienter p̄missum. Ista tñ differentia non obstāte se
pe vnū hate p̄ reliquo. Ad tertiu dōm q sñ magist⁹ sententiarū libro
secdo peccatū originem et cām sui traxit ex bono. quia ante p̄mū peccatū nō
erat aliqd malū. Et hoc p̄bat sic. qz cū peccatū originem et cām habuit h
fuit aut ex bono aut ex malo. non ex malo. qz ante peccatū non erat aliqod
malū vnde oriretur. ergo oritur est ex bono. scz ab angelo. qui angelus. s.
lucifer ante peccatū non erat nisi bona creatura scz creatura dei. Et quo p̄z
q peccatū incepit in celo vbi lucifer summus angelus et p̄mus fuit q pecc
eatum p̄mū p̄misit. cū extollendo se dixit. ponam sedem meam in aquilo
ne et similis ero altissimo. Ad quartū respōdetur q hō cecidit in peccatū
diabolo suggerente. carne delectante. et anima p̄sentiente. Unde aīa p̄sen
tiens p̄mittendo inobediencia torā naturā humanā corripit. Ad qn
tum rñdetur q dñati nō possunt peccare. qz nō possunt aliquid mere
ri. quia nullus meret nisi in hac vita. Et sic etiā saluari peccare nō pñt
Et si dicat q angeli p̄us peccauerūt et ceciderūt. vt patet de lucifero. er
go videt q adhuc existētes in celo poterūt peccare et similiter sancti. Ad
stud rñdetur negando p̄sequentia. qz angeli iam sunt ita p̄firmati in ca
ritate christi q nō possunt habere malū velle. vel volūtatem in malū ver
tere. Similiter dōm est de sanctis. Ad sextū rñdetur q nos debem⁹ ali
is remittere mala nobis illata vt de⁹ remittat nobis nostra peccata. qz

De peccatū

hoc petimus in orōne dñicali qñ dicim⁹ dimitte nobis debita nostra sicut
et nos rē. nā si non dimittim⁹ debitorib⁹ nostris tūc petimus iudiciū
nostrū. qz tunc petimus q deus nō dimittat nobis debita nostra. et ergo
errāt q volūt orōes dñic. alē corrigere z meliorare dicētes. dimitte nobis
debita nostra melius qz nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris

prēne delicias carnis illicito s vana
Sperne voluptates. ludos. spectacula mundi
dimitte malū sociū strepitū

Desere consortem prauum. populūqz tumultum
occultas orōes factū misericordie

Secreta sꝑz preces. et opus pietatis amato

Hic autor ostendit que sꝑz vtilia p̄fiteati ac penitēti. z p̄mo q̄ sunt fugiēda ab eo. Secūdo q̄ sunt acceptanda. ibi (Secreta sꝑz p̄ces) Et dicit tu penitens sperne voluptates. ludos. z publica spectacula mūdi. z masculū socium z tumultū populū. Tūc ibi (Secreta sꝑz p̄ces) Dicit qz tu penitens debes amare secreta sꝑz p̄ces z opa pietatis.

Circa textū
pubicitur

Primo q̄re voluptas sit spernenda
Secūdo quare ludi sunt spernendi. z vtrum ludi in
pediant penitentiam
Tercio que sunt seruanda circa ludos
Quarto q̄re spectacula mūdi sit spernenda
Quinto quare omnis penitens debet semper fugere
malum socium
Sexto quid nocet penitenti tumultus ppli

Ad primū respondet q voluptas multis modis est spernenda a quoslibet homine z p̄cipue penitenti. Primo qz nocet naturalib⁹. qz dicit Boetius in secundo de consolatione philosophic: paucis eñ ac minimis natura contenta est. Et ideo p̄muniter dicitur q gula plures homines interficiat qz gladius. p̄ter hoc qz sequi videmus ex gula z voluptatib⁹ graues z mirabiles infirmitates. Secūdo nocet voluptas q̄stum ad deū. qz cuius sit p̄tra preceptū dei est peccatū. Tercio nocet q̄stum ad animam. qz graua peccata inde sequi solent. vt acedia. luxuria zc. Quarto nocet p̄ximū. qz pauperē p̄uat nutrimentis. possent eñ sup̄flua dari paupib⁹ ad eorū nutrimentū. Ad scdm̄ r̄ndetur q duplex est ludus. scz diuinus vt ludus organoz. z cantus ecclēie quib⁹ diuinū officiū pagitur. Alius est ludus non diuinus sed magis secularis. et ille est duplex. quia quidam est ludus lucrans pecuniam vel rem aliquam. vt ludus taxilloz. alearum z globoz. Et iste ludus lucrans est duplex. qz qdam p̄mittitur fortune. vt ludus taxillorum et quidam est qui regit per intellectum humanū vt ludus scacorum. Alius est ludus nō lucrans pecuniā. Et iste est etiā duplex: qz quidam fit p̄pter deductionē temporis. vt in instrumentis musica lib⁹. quidam fit p̄pter vanam gloriā. vt ludus theatralis. ludus lancearum. z isti ludi theatrales sunt prohibiti. similiter ludi lucratiui pecuniarū vel rerū. z etiā illi ludi q̄ p̄mittuntur fortune. Admittūt tñ p̄ leges aliq̄ ludi lucratiui si fiant gratiose. p̄ p̄metibilib⁹. dūmodo tñ fiant ad modū